

Den kristne Daab

If

Højskoleforstander P. Olsen.

København.

— Dansk Baptist Forlag. —

1907.

Daab og Genfødelse.

I.

Hovedstedet i Spørgsmaalet om Genfødelse i Daaben er Joh. 3, 5:

Uden nogen bliver født af Vand og Aand, kan han ikke indkomme i Guds Rige.

Med den rette Forstaaelse af dette Sted staar eller falder Daabsgenfødelsen som nytestamentlig Læresætning.

Jeg ved saa godt, at man inden for den lutherske Kirke i Danmark afviser al Tale om „den rette Forstaaelse“ her: At blive „født af Vand og Aand“, det er at blive genfødt i Daaben; kun en forudfattet Menning kan saa noget andet ud af dette Sted!

Færdig!

Baptisterne har imidlertid aldrig funnet godkende denne Forstaaelse af Stedet. Ikke fordi de finder, at Udtrykket „født af Vand og Aand“ ikke kunde betyde „genfødt i Daaben“. Det kunde det jo nemlig meget godt, — ja naar man paa Forhaand hylder denne Lære, er det vel næsten en naturlig Ting, at man finder den sterklt bekreftet deri.

Grunden til, at Baptisterne stedse har vægret sig ved at finde Daabsgenfødelse her, er den, at:

denne er i Strid med saa mange andre klare og tydelige Ord i det ny Testament.

Saaledes er altsaa Stillingen. Fra kirkelig Side sætter man fingeren paa dette Sted og siger: Her staar det skrevet! Vi svarer: Jamen det ny Testament som Helhed lærer noget andet! Og efter kommer Svaret tilbage: Jamen det staar her! Og vi

svarer igen: Men dette Sted maa fortolkes saaledes, at det ikke kommer i Strid med den øvrige Bibel!

Det har i flere Aar staet mig klart, at den eneste naturlige Vej til en bedre Forstaelse af Joh. 3, 5 er at lade hele den Sammenhaeng, hvori det staar, Samtalen mellem Jesus og Nikodemus (Joh. 3, 1—21), kaste Lys over det.

Nikodemus havde opsigt Jesus i en sen Nattetime for at faa en Samtale med ham.

Hvad denne Jesus fra Nazaret var, det var et staende Diskussionsemne blandt Folk. Nikodemus præciserer ganske ærligt det Standpunkt, han og flere var kommet til over for Jesus, i følgende Ord: „Mester! vi ved, at du er en Lærer, kommen fra Gud; thi ingen kan gøre de Tegn, som du gør, uden Gud er med ham!“

Det vil sige: de var gennem Jesu Undergerninger — Tegn og Undere var jo det altafgørende for Tidens Jøder —, blevet overbevist om, at det ikke var en falsk Profet, de havde for sig.

Men Jesus vilde føre Nikodemus ind i det Rige, han var kommen for at stifte, og derfor svarede han: „Sandelig, sandelig siger jeg dig: uden nogen bliver født paa ny, kan ikke se Guds Rige!“

Selvfølgelig forstod Nikodemus, at Udtrykket „født paa ny“ var en billedlig Betegnelse for Sindets, Hjertets Forandrings. Tanken var ham ogsaa vel bekendt fra Døberens Prædiken: „Omwend jer, thi Himmerigets Rige er kommet nær!“ Men Fariseerne mente, at enhver lovlydig Israelit var selvskrevet til at indgaa i Messiasriget, og derfor følte han sig frafødt ved den Betingelse, Jesus her stillede ham, som han vel havde følt sig frafødt af Johannes' Prædiken (Ef. 7, 29. 30). Han lob derfor, som han opfattede Jesu Ord paa rent udvortes, bogstavelig Maade og spurgte — med lidt Ironi vel —, om da en gammel Mand altsaa kunde komme ind i sin Moders Liv og blive født for anden Gang !!

Men Nikodemus var med al sin indgroede Fariseisme en ærlig Mand, og derfor fortsatte Jesus taalmodigt at belære ham. I Axel Sørensens Oversættelse lyder Jesus Svar saaledes: „Ja, da forsikrer jeg dig, at den, der ikke bliver født af Vand og

Nand, kan ikke komme ind i Guds Rige. Hvad der er født af Kødet, er kun Kød, men hvad der er født af Aanden, er Aand!"

Jesu alvorlige Ord har gjort Indtryk paa Nikodemus. Men vant til, som han var, at forestille sig alt i Gudsforholdet paarent udvortes, sanselig Maade, kom hans Tanker i Vibrede, og han stod forundret stille over for dette ny, der endnu var ham saa fremmed. Da har Jesus for at hjælpe ham peget op mod Trætoppene, hvori Nattevinden fusede, og mindet ham om, at han jo heller ikke forstod, hvor den vind kom fra, eller hvor den gik hen. Paa samme Maade maatte han tage Aandens Fornhelsesværk: tro det uden at forstaa det.

Nikodemus staar overbevist. Han ser, at en saadan Hjertets Fornhelse kan finde Sted, vel ogsaa, at han selv maa opleve den for at komme ind i Messiasriget. Men hvorledes det kan ske, det er ham en Gaade.

Herved begynder den anden Halvdel af Samtalen.

"Hvorledes kan dette ske?" Saaledes lyder Nikodemus' Spørgsmaal. Det er hans sidste Ord her; Resten af Samtalen er Jesu Svar. Et Svar, der aabenbart har været tilfredsstillende for Nikodemus, siden han ikke spørger mere.

Lad os nu stille os ved Siden af Nikodemus. Vi har som han hørt, at man for at kunne „se Guds Rige“, maa blive „født paa ny“, og at det at blive født paa ny ogsaa kan kaldes at blive „født af Vand og Aand“; vi har som han hørt, at det er noget hemmelighedsfuldt, som vi ikke fuldt kan fatte, — som Bindens Sus gennem Træerne, og vi er tilfreds med blot at tro det. Men vi ønsker som han at vide, hvad vor Side af Sagen er; hvad vi skal gøre; om vi overhovedet skal gøre noget. Og derfor spørger vi med Nikodemus:

Hvorledes kan dette ske?

Vi tør paa Forhaand gaa ud fra, at Jesus vil give et meget tydeligt Svar paa dette Spørgsmaal. Lad os da se, hvad han svarer.

Først bebrejder han Nikodemus, at han som „en Israels Lærer“ ikke ved Besked med en saadan indre Fornhelse, — som dog baade Jeremias (31, 33.) og Ezechiel (36, 26.—28.) har skildret.

Dernæst hævder Jesus for sig selv og sine Udsendinge, at de „taler“ og „vidner“ med Autoritet i dette og lignende Spørgs-

maal; det er noget, de „ved“ og „har set“. Og dog — en ny Bebrejdelse! — vil Fariseerne ikke modtage og tro det. (B. 11 og 12). Ja, Jesu Autoritet er absolut; thi som den eneste, der har været i Himlen, er han ogsaa den eneste, der kan give Besked om „himmeliske Ting“. (B. 13).

Og saa kommer da selve Svaret: Som Moses ophøjede Kobberslangen for de slangebidte Israeliter, saaledes skalde Jesus „ophøjes“ (paa Korset) for syndige Mennesker, „paa det at hver den, som tror paa ham, ikke skal fortabetes, men have et evigt Liv“. (B. 15).

Saaledes altsaa „kan dette ske“ at blive „født paa ny“. Resten af Jesu Ord varierer kun det samme.

At eje „et evigt Liv“ det er jo at være „født paa ny“. Og dette evige Liv faas ved at „tro paa ham“.

Ikke et Ord om Daab!

Vi kan ikke med Bisched sige, hvad „Band“ betyder i det 5. Vers. Heller intet andet Menneske kan sige det. Men paa Grundlag af Herrrens egen Forklaring her kan vi sige, at der til at blive „født paa ny“, til at faa det nye Liv, det evige Liv kun kræves eet eneste: at tro paa den forsfæstede Frelser — hverken mer eller mindre, ikke Daab, ikke noget andet, kun at tro paa ham.

Intet andet Resultat synes mig muligt ud fra en virkelig saglig Betragtning af Joh. 3, 5.

II.

Saa „staar“ der altsaa slet ikke, at et Menneske bliver gensødt og faar det nye, evige Liv i Daaben. Men der staar klart og tydeligt, at et Menneske faar dette ved at tro paa Jesus og hans Død.

I Forbindelse hermed fortjener det særligt at mærkes, at Evangelisten Johannes aabenbart ikke selv tror paa Genfødsel i Daaben.

1) I hans første Brev, der efter mange Fortolkernes Mening fulgte med Evangeliet som en Slags Sendeskrivelse, forekommer Udtrykket „født af Gud“ seks Steder:

„Hver den, som gør Retfærdighed, er født af ham“ (Gud).

— „Hver den, som er født af Gud, gør ikke Synd, fordi hans Sæd bliver i ham, og han kan ikke synde, fordi han er født af Gud“. — „Hver den, som elsker, er født af Gud og kender Gud“. — „Hver den, som tror, at Jesus er Kristus, er født af Gud; og hver, som elsker Faderen, elsker og den, som født af ham“. — „Alt det, som er født af Gud, overvinder Verden“. — „Vi ved, at hver den, som er født af Gud, synner ikke; men hvo som er født af Gud, vogter sig selv, og den Dnde rører ham ikke“ *).

Det vilde i og for sig være mærkeligt, at Johannes kan tale om den ny Fødsel, som han gør her, ikke blot uden at nævne Daaben, men endogaa uden at denne hellige Handling synes at have været i hans Tanker, — hvil s Genfødselen sker deri. Men at han nævner Retfærdighed og Kærlighed og Tro som Kendetegn paa, om et Menneske er født paa ny, det udelukker al Tale om Daab. Thi er Daaben genførende, saa er ethvert døbt Menneske født paa ny, uanset alle Kendetegn, — som man forresten fra luthersk Side saa ofte, med Rette, fremhæver.

2) I Evangeliet er der særlig følgende Sted: „Saa mange som ham (Jesus) annammede, dem har han givet Magt til at vorde Guds Børn, dem, som tror paa hans Navn, hvilke ikke er fødte af Blod, ejheller af Køds Billie, ejheller af Mandes Billie, men af Gud“. (Joh. 1, 12, 13).

Utsaa: „fødte af Gud“ til at være „Guds Børn“ er efter Johannes' Mening de, „som tror“ paa Jesu Navn, — ganske som Paulus figer til Galaterne (3, 26): „I er jo alle Guds Børn formedelst Tren i Jesus Kristus“. Intet om Daaben!

I god Overensstemmelse hermed er det, at Johannes gentagne Gange i Evangeliet anfører Udsagn af Jesus, som paa det næjeste stemmer med Ordet til Nikodemus, at et Menneske kommer i Besiddelse af det evige Liv ved Trenen. Se Joh. 3, 36; 5, 24; 6, 40. 47; 11, 25. 26.

Vi tør vel gaa ud fra, at Johannes selv har forstaat det omstridte Ord af Herren, som han refererede (3, 5), og at han ikke selv fører en Lære, som strider imod det. Men saa er det ogsaa afgjort, at det ikke indeholder den Daabsgenfødsel, som vores kirkelige Modstandere mener at finde der.

*) Se: 1. Joh. 2, 29; 3, 9; 4, 7; 5, 1. 4. 18.

Det er især Johannes, der benytter Ordet „født“ om Fremkomsten af det nye Liv hos Mennesket. Uden for Johannes' Skrifter bruges „født“, og „genfødt“ i Jakobs Brev og i 1. Peters Brev. Begge Steder fremhæves Guds Ord som Genfødelses-middel:

„Efter sit Raad føgte han os formedelst Sandheds Ord, at vi skulde være en Første grøde af hans Skabninger“. (Jaf. 1, 18).

„I, som er igensødte, ikke af forkænkelig, men uforkænkelig Sæd, ved Guds Ord, som lever og bliver evindelig“. (1. Pet. 1, 23).

Alt saa er da det ny Testamente Lære om Genfødelse faa-ledes: Ordet, i den hellige Skrift og i levende Forkyndelse, er det objektive Middel, Troen, som vælles ved Ordet, det subjektive. „Troen kommer der ved, at man hører, og at man hører, sker ved Guds Ord“ — hedder det. (Rom. 10, 17).

Idet Troen omfatter Maadesbudskabet i Ordet, sker det Aalandens Værk, som vi ikke kan forklare, at Mennesket bliver født paa ny til at være et Guds Barn og eje det evige Liv.

Daaben har slet intet der at gøre.

Læren om Daabsgenfødelse har jo ældgammel historisk Hævd. Men i den hellige Skrift findes der kun to Steder, der kan anføres til Støtte for den. Det er ganske vist ikke Skriftstestedernes Antal, det kommer an paa; et eneste klart og tydeligt Ord om, at Genfødelsen sker i Daaben, vilde være tilstrækkeligt. Men et saadan Ord findes netop ikke.

Det ene af de to Steder er det, hvorom det forudgaaende hovedsagelig har handlet:

1) „Uden nogen bliver født af Vand og Aand, kan han ikke indkomme i Guds Rige“. (Joh. 3, 5).

Jeg mener at have godt gjort, fra Sammenhængen, fra Johannes' egne Udtalelser, og fra Steder i det øvrige ny Testament, at dette Sted ingen som helst Hjemmel afgiver for Læren om Daabsgenfødelsen.

Men hvad ligger der da i det?

Ja, Samtalen mellem Jesu og Nikodemus har vel været langt mere udførlig, end Johannes refererer den. Det gælder sikkert ogsaa Jesu Ord om Fødselen „af Vand og Aand“, hvorfra

Johannes kun har bevaret os denne dunkle Periode. Der er sættet meget paa, hvad „Band“ betyder, lige fra det antikvereble „Angerens Taarevand“, som vore kirkelige Modstandere altid med særlig Glæde opfrisker, til Godets Forslag, at det skal sigte til Johannesdaaben.

Det kan jo godt være, at Ordet „Band“ sigter til den kristne Daab. Derfor taler det andet af de to Steder:

2) „Efter sin Barmhjertighed frelste han os ved Igensførelsens Bad og Fornyelsen i den Hellige Aaland“. (Tit. 3, 5).

Der staar jo nemlig i 1. Pet. 3, 21, at Daaben „frelser os“. Og deraf kan man med megen Grund slutte, at „Igensførelsens Bad“, som her ogsaa siges at frelse os, er Daaben.

Forudsat nu, at dette er den rette Forklaring af disse to dunkle Steder, — hvad Forhold bestaar der saa mellem Daab og Genførelse?

Først det negative: Selve Gensførelsen sker ikke i eller ved Daaben. Det er til Overflod bekræftet af det ny Testament.

Det tydeligste positive Svar faar vi i Rom. 6, 1. fl.: „Skal vi blive ved i Synden, at Maaben maa blive des overflødigere? Det være langt fra! Vi, som er døde fra Synden, hvorledes skal vi endnu leve i den? Ved jeg ikke, at vi, saa mange som er døbte til Kristus Jesus, er døbte til hans Døb? Vi er alisaar begravne med ham ved Daaben til Døden, paa det at ligesom Kristus er oprejst fra de døde ved Faderens Herlighed, saa skal og vi vandre i et nyt Levnet“.

Vi maa nu først erindre, at „Igensførelse“ er en billedlig Betegnelse for et aandeligt Forhold. Det samme Forhold kan udtrykkes ved andre Billeder, f.eks. det hyppigt anvendte: En Overgang fra Døden til Livet. (Sml. 1. Joh. 3, 14: „Vi ved, at vi er overgangne fra Døden til Livet; thi vi elsker Brødrene!“ med 4, 7: „Hver den, som elsker er født af Gud!“)

Noget af dette Billede er det, Paulus anbender i Rom. 6. Han har opkastet det Spørgsmaal, om sande kristne kan leve i Synd, „synde paa Maaben“. Og han besvarer Spørgsmaalet

med et afgjort Nej. De er afdøde fra Syndelivet. Og nu skal de leve „i et nyt Levnet“.

Som Grund for, at det maa være saaledes, peger han paa Daaben, Neddyrkelsesdaaben. Han ser i den en symbolisk Fremstilling af Jesu Begravelse og Opstandelse. For de Kristne kommer den da til at afbilde en Begravelse „med ham“ af „det gamle Menneske“ og en Opstandelse af det ny. Ved den har de fastlaaet for sig selv og overfor andre, at Overgangen til det ny Levnet har fundet Sted. Og den umuliggør Tanken om en Tilbagevenden til det gamle. Daaben har ikke givet det nye Liv, det har de faaet ved Troen (5. Kap.). Men den aabenbarer det og forpligter dem til det for al Fremtid.

Det er den samme Paulus, der skriver Brevet til Titus. Er det saa ikke en Selvfølge, at han der forudsætter samme Forhold mellem Gengivelsen og Daabsbadet som her mellem den store Forvandling og Daaben? Men saa betyder „Igenførelsens Bad“ altsaa ikke det Bad, der har bevirket Gengivelsen, men: det Bad, der har aabenbaret den og forpligter til et Liv ud fra den.

Daab og Barnedaab.

Hovedstedet for Barnedaaben i det ny Testament er Jesu Ord om at lade de smaa Børn komme til ham. Det lyder i Markus' og Lukas' Gengivelse saaledes:

„Lader de smaa Børn komme til mig og formener dem (det) ikke, thi Guds Rige hører saadanne til“.

Hos Matteus er Ordlaget en Smule anderledes; men Meningen er ganske den samme. (Se: Matt. 19, 13. fl.; Mk. 10, 13. fl.; Lk. 18, 15. fl.).

Som typisk Eksempel paa, hvorledes Beviset for Barnedaaben føres ud fra dette Sted, kan vi tage Dr. Chr. L. Nielsens lille Skrift „Baptisterne“.

Efter først at have anført Joh. 3, 5: „Uden nogen bliver

født af Vand og Aand, kan han ikke indkomme i Guds Rige!" og derefter dette Sted, skriver Dr. Nielsen:

"Altsaa Jesus figer selv baade, at Guds Rige hører Smaabørnene til, og at man ikke maa forhindre dem, og tillige, at ingen, altsaa heller ikke de smaa, kan indkomme i Guds Rige uden at blive født af Vand og Aand. Og saa forstaar jeg ikke, hvorledes nogen, som vil høje sig for Herrens klare Ord, kan undgaa at gøre den Slutning: følgelig vil Herren, at ogsaa de smaa Børn skal have den ny Fødsel af Vand og Aand".*)

Dr. Nielsens Fremstilling er helt igennem populær; derfor er det vel, at han ikke indlader sig paa nogen alvorlig Drøftelse eller Begrundelse af Forudsætningerne. For at de ikke er uangribelige, vidste han selvfølgelig. Sandheden er jo nemlig den, at denne Slutningskæde, der ser saa ubrydelig ud, er aldeles uholdbar — fordi næppe en eneste af Forudsætningerne er rigtig.

1) Jeg tror at have paavist (i det foregaaende Afsnit), at den Lære, at Ingenfødselsen fører i Daaben, er uden Hjemmel i det ny Testament, og ganske særlig, at den ingen Støtte finder i Joh. 3, 5. Og altsaa faar de smaa Børn ikke „den ny Fødsel af Vand og Aand“, selv om vi døber dem; kommer altsaa ikke derved ind i Guds Rige; og altsaa kan man slet ikke af Jesu Ord om, at „Guds Rige hører Smaabørnene til“, „gøre den Slutning“, at de skal døbes.

2) Men figer Jesus forsvrigt, at „Guds Rige hører Smaabørnene til?“ Godet hævder, at Stedordet saadanne „gaar ikke paa andre Børn af samme Natur som disse, men paa alle de Mennesker, der med Frihed tilegner sig et saadant Sindelag“**). Den samme Forklaring giver visstnok langt de fleste Fortolkere, f. Eks. alle de gamle græske, og af nyere, foruden Godet, bl. mange andre ogsaa de to store Tyskere Meyer og Olshausen.

Alle tre Evangelister har en anden Fortelling, som faste lys over dette Spørgsmål. Der havde været Strid blandt Di-

*) Uuforte Skrift, S. 4.

**) Fortolkn. til Lukasevangeliet, oversat af A. F. Boje, II., S. 203.

sciplene om, hvem af dem, der skulde være „den største“. Da kaldte Jesus dem sammen om sig og talte med dem derom. Hans Tale formede sig som et Stykke „Anskauesundervisning“, idet han nemlig kaldte et lille Barn hen til sig og benyttede det som „Undervisningsmiddel“. De skulde lære ved at se paa det, at den, der kunde blive rigtig lille i sine egne tanker, han var „den største i Himmerigets Rige“. (Matt. 18, 4). Og af Jesu Kærlighed til Barnet — han „tog det i Havn“ (Mk. 9, 36.) — skulde de lære overbærende Kærlighed overfor dem, de fandt „smaa“ og ufuldkomne i Troen. Johannes var f. Eks. indigneret paa en Mand, som ikke fulgte med Jesus, men dog gjorde Undergerninger i hans Navn; men Jesus advarede ham mod at „forarbe en af disse smaa“, der dog paa sin Maade troede. (Mk. 9, 38—42).

Naar man læser Jesu Ord, at „Guds Rige hører saadanne til“, i Lyset af denne Fortælling, saa synes jeg, man kommer til at give Godet Ret i, at „saadanne“ betegner ikke selve de smaa Børn, men Mennesker med det barnlige Sind. Derfor taler ogsaa i høj Grad Tilføjelsen hos Markus (og Lukas): „Sandelig figer jeg eder: Hvo som ikke annammer Guds Rige som et lidet Barn, han skal ingenlunde komme ind i det!“

3) Saa indeholder jo dette Sted heller ingen Lære om, at „man“ skal lade de smaa Børn komme til Jesus, og at „man“ ikke maa forhindre dem. Det var gammel Skik at høge en Profets eller en stor Lærers Belsignelse. Og denne Skik var det disse israelitiske Mødre fulgte. Men Jesus var netop ifærd med at give Disciplene en Fortælling over det blandt Folket stædig brændende Skilsmissesproblem (Mk. 10, 1—12.), og derfor blev de ærgerlige over Afbrybelsen og vilde jage Mødrene bort. Da er det, Jesus — ikke utdaler en Læresætning om, hvad „man“ skal gøre overfor Børnene, men ganske ligefrem til Disciplene figer: Lad Børnene komme hen til mig; I maa ikke hindre dem. De er jo, som jeg for nogen Tid siden lært jer, forbilleder for dem, der vil ind i Guds Rige!

Der er i denne Fortælling, som i den anden, hele den ny kærlige Burdering af Barnet, som Kristendommen har bragt. Men Barnedaab eller Støtte for Barnedaaben er der i Sandhed intet af.

Der findes ingen andre direkte Bevisstekster for Barnedaaben i det ny Testament. Men dens Forvarere plejer sædvanlig at anvende flere eller færre indirekte.

Vigtigst blandt disse er de Steder, hvor der tales om Daab af hele Husstande. Vi hører „jævnlig i Skriften Beretning“ derom, siger Pastor Asschenfeldt-Hansen.*). Der er dog kun tre Beretninger ialt, nemlig:

Lydia „og hendes Hus“ og Fangevogteren „og alle hans“ (Ap. 16, 14. 15; 27—34.) samt „Stefanas' Husfolk“ (1. Kor. 1, 16).

Om „Stefanas' Hus“ staar der i Slutningen af samme Brev, hvor deres Daab omtales, at de er „Achias Førstegrøde, og de har hengivet sig til at tjene de hellige“ (16, 15). Det sidste kan jo dog ikke siges om spæde Børn.

Ungaaende Fangevogteren siges der, at Paulus og Silas „talede Herrens Ord til ham og til alle dem, som var i hans Hus“, og at (efter han selv var døbt „og alle hans“) han „var glad med alt sit Hus i Tro paa Gud“. Der kan da heller ikke være tænkt paa Børn.

Saa er der Beretningen om Lydias Hus tilbage. Og af den kan der slet intet sluttet med Hensyn til Børn eller ikke Børn,

Et Par andre indirekte Grunde for Barnedaaben fremstætter af døde Bislop Fr. Nielsen saaledes: „Paulus' Formaninger til Børnene (Ef. 6, 1; Kol. 3, 20) og enkelte Øtringer af ham og Johannes (1. Tim. 2, 15; 1. Joh. 2, 12) synes at pege i Retning af Barnedaab, og der er ingen Udtalelse i det ny Testament, som strider mod denne“.*^{**})

Det med „enkelte Øtringer“ er meget søgt. Og Formaningerne til Børnene forklares langt naturligere ved 1. Kor. 7, 14: „Den vantrø Mand er helliget formedelst Hustruen, og den vantrø Hustru er helliget formedelst Manden; thi ellers var jo eders Børn urene, men nu er de hellige“.

De Kristnes smaa Børn regnedes lige saa lidt som en vantrø Egtesfælle til Menigheden. Men Forholdet mellem dem og den kristne Egtesfælle eller de kristne Forældre var alligevel et helligt

*) Kirkehist. Smaastrifter, Nr. 28: Sektbewegelser i Nutiden. S. 342.

**) Haandbog i Kirkens Hist., I, S. 158. (Anden Udg.).

Forhold. Og derfor tager Paulus naturligt Børnene med i sine Formaninger.

Men samtidig er netop dette Sted en „Udtalelse i det ny Testament, som strider mod“ Barnedåben paa det eftertrykkeligste. Paulus kunde aldrig have udtalt sig saaledes, hvis de Kristnes Børn havde været døbte. Saal havde de været lige saa rene og hellige som deres Forældre.

At det ny Testament i Almindelighed kun lænder voksnenes Daab, indrømmes vel af alle. Men det forklares sædvanlig ved, at det jo var en Missionstid, hvor Forkynderne naturligt henvendte sig til de voksne først — som barnedøbende Missionerer endnu gør paa Missionsmarken. Jeg mener her at have påvist, at der i det ny Test. ikke findes de svageste Spor af Barnedåb: ikke Befaling derom, ikke Eksempel derpaa, ikke Hentydning dertil, men at der derimod findes i det mindste een Udtalelse, som næsten rent ud siger, at Børnene i Apostelmenighederne ikke var døbte.

Daaben som Sakrament.

Fn Lægprædikant i de gamle Dage, Johan Nielsen fra Skaarupør, spurgte en Gang Købner: Dersom jeg nu kom til den Overbevisning, at min Daab, hvilken jeg modtog som Barn, og hvorpaa jeg, som De siger, ikke havde Forstand, er uden Betydning, hvad faar jeg saa, dersom jeg nu lader mig døbe, da jeg har min fulde Forstand? Dertil svarede Købner: De faar ikke noget. Daaben er ikke en Handling man skal faa noget i! Hvortil er da Daaben? spurgte Nielsen. Købner svarede: Jeg anser Dem for at være omvendt og troende, saa at De har den Hellig Land med Syndsforladelse; derfor skal De blot vise Vorherre den Lydhed at lade Dem døbe! — Der har vi det: det er Baptismissionerens egne Ord: Man faar slet ikke noget i Daaben; den er en blot og har udvortes Lydhedshandling,

som der ikke bliver megen Mening i; thi man skal efter Baptisterne
Være være både genfødt, troende og frelst før Daaben".

Dette Citat er fra Pastor Asschenfeldt-Hansen*). Det udtrykker
paa den mest træffende Maade den i vore kirkelige Kredse herførende
sakramentale Daabsopfattelse: der bliver kun Mening i
Daaben, for saa vidt man faar noget i den!! Skal vi da
møde enhver Befaling fra Gud med Spørgsmalet: Ja, hvad
faar jeg, naar jeg gør det? Nej, det mener selvfølgelig hverken
Pastor Asschenfeldt-Hansen eller andre lutheriske troende. Det er
kun overfor dette Daabsspørgsmaal, de staar saaledes.

Men lad os da roligt og sagligt undersøge Spørgsmalet:
Hvad er det det ny Testament lærer os i Daaben? —
Efter dansk-luthersk Opfattelse maa Svaret blive: det er alt,
hvad Kristus har forhvervet os.

1) Først og fremmest selve Livet, det evige Liv, idet Daaben
er et „Igenførelsens Bad“.

At denne Lære savner enhver Grund i det ny Testament,
tror jeg, som før sagt, at have paavist i de to første Artikler.

2) Dernæst selve Frelsen. Kristus forhvervede os Frelsen
ved sin Lidelse og Død, men den skænkes os i Daaben. „Efter
sin Barmhjertighed frelste han os ved Igenførelsens Bad
og Fornihelsen i den Helligaand!“ skriver Paulus (Tit. 3, 5).
Og i 1. Pet. 3, 21. staar at Daaben „frelser os“.

Det ny Testament lærer jo ellers klart og afgjort, at et
Mennekte frelses ved Troen.

Paulus og Silas sagde til Fangevogteren: „Tro paa
Herren Jesus, saa skal du og dit Hus frelses!“**) (Ap. G.
16, 31. Nørdbams Overs.).

I Efeserbrevet (2, 8.) skriver Paulus: „Af Maade er I
frelste formedes Troen“.

Og i Rom. 1, 16: „Jeg slammer mig ikke ved Evangeliet;
thi det er en Guds Kraft til Frelse for hver den, som tror“.
(Nørdbams Overs.).

*) Kirkehist. Smaastr. Nr. 28. „Sektbewegelser“. S. 327.

**) Vor Oversættelse har salig og Saliggørelse, hvor der mere
ordret efter Grundteksten, som hos Rørdam, skulde staa frelst og
frelse.

Jesús figer selv hos Jóhannes (5, 24.): „Hvo som hører mit Ord og tror den, som mig udsendte, har et evigt Liv og kommer ikke til Dommen, men er gaaet over fra Døden til Livet“ (er altsaa frelst).

Og hermed stemmer uimodsigeligt Aanden og Tonen i hele det ny Testament. Sml. til Efs. de Steder, der henfører Genfødselsen til Troen.

Der er da kun een Vej at gaa: at lade vor Udleggelse af de to isolerede Steder bestemmes af det, som det ny Testament ellers over alt lærer.

Rom. 10, 9—11 kan tjene os til Bejledning: „Dersom du med din Mund bekender Jesúus som Herre og tror med dit Hjerte, at Gud oprejste ham fra de døde, skal du vorde frelst. Thi med Hjertet tror man til Retfærdighed og med Mundens bekender man til Frelse. Thi Skriften figer: „Hver den, som tror paa ham, skal ikke blive til Slamme“. (Nørdam's Overf.)

Her figes lige saa afgjort, at Mundens Bekendelse frelser os. Kender det ny Testament da maaske en hel Række af Frelsesmidler?

Nej, det gør ikke.

Daaben er jo ogsaa en Bekendelse i Handling. Og den „frelser“ os paa samme Maade som Bekendelsen med Munden gør det: ved at aabenbare og bevise Egtheden af den Tro, som er den egentlige og i dybeste Forstand eneste Betingelse for Frelse.

3) „Den virker Syndernes Forladelse“, figer Luther i sin lille Katekismus om Daaben.

Til Kornelius sagde Peter, at alle Profeter giver Jesúus det Bidneshyrb, at „hver den, som tror paa ham, skal faa Syndernes Forladelse ved hans Navn“. (Ap. G. 10, 43.). Dér er intet om Daaben.

I Stedet for „Syndernes Forladelse“ bruges i det ny Testament ofte Retfærdiggørelse eller dermed beslagtede Ord. Synspunktet er vel noget forskelligt; men Betydningen er i Neutraliteten den samme. Dette bekræfter ogsaa Nørdam i sit ny Testament: „Guds Retfærdighed“ kan betegne — — — ogsaa den Retfærdighed, som er „fra Gud“, : den, som Gud giver Mennesket, idet han „retfærdiggør“ ham, frikender ham for hans Synd, saa at han staar som retfærdig for Gud“*).

*) Note til Rom. 1, 17. Udhævelsen af mig.

At Retfærdiggørelsen er knyttet til Troen alene, er det vel overflødig at dokumentere. Det er jo det Romerbrevet og Galaterbrevet væsentligst handler om. Se f. Exs. Rom 3, 22. 24. 25; 5, 1; Gal. 2, 16; 3, 24—26.

Men dermed er da ogsaa givet, at Syndernes Forladelse er knyttet til Troen.

Hvorledes da med Peters Ord paa Pinsefesten: „Omvender eder, og hver af eder lade sig døbe i Jesu Kristi Navn til Syndernes Forladelse, og I skal faa den Hellig Lands Gave“ (Ap. G. 2, 38.)?

Se, de skulde først vende sig til Gud i Tro, dernæst bekende denne Sindsforandring ved at lade sig døbe. Saa skulde de faa Syndernes Forladelse. Dette stemmer jo ganske med hvad vi forud har fundet om Frelsen. — Helligaandens Gave skulde de selvfolgelig faa bag efter ved Apostlenes Haands-paalæggelse.

Nær til dette Sted slutter sig Ananias Ord til Saulus: „Staa op, lad dig døbe og dine Synder astvætte“. (Ap. G. 22, 16.). Det aandelige Gennembrud med Omvendelse og Tro var jo gaaet forud.

Og hvorledes med Ef. 5, 26, hvor det hedder om Menigheden og Kristus, at „han rensede den formedelst Vandbadet ved Ordnet“?

Ryrdam oversætter meget tendentiøst: „ved Vandbadet med et Ord“ og faar ud, at det er „det til Daaben efter Herrrens Indstiftelse hørende Ord“. De fleste andre nøjes vel med at legge Vægt paa, at „Vandbadet“ betyder Daaben, — hvad det vel ogsaa gør. —

Johannes skriver i sit første Brev (1, 7), at Jesu Kristi Guds Søns Blod „renser os fra al Synd“, — der er intet om Daaben.

Bed Apostelmødet fortalte Peter om sit Vidnessbyrd for Hedningerne, og han sagde da: „Han (Gud) gjorde ingen Forskel mellem os og dem, idet han rensede deres Hjerter ved Troen“. (Ap. G. 15, 9).

Saaledes var altsaa det normale: Jødechristne („os“) saavel som Hedningekristne („dem“) til Hjerterne rensede ved Troen — paa „Jesu Kristi Guds Søns Blod“. (Sml. det foran anførte Ap. G. 10, 43).

Men her i Efeserbrevet staar, at Kristus rensede sin Menighed formebelst „Bandbabet“. Jo, men der tilføjes: „ved Ordet“, Ordet om „Jesus Kristi Guds Søns Blod“, der maa modtages med Troen. Eftertrykket ligger paa dette sidste Led i Sætningen. Det giver fuld Overensstemmelse med det øvrige ny Testament. „Bandbabet“ staar i samme Forhold til Renselsen som „Genførelsens Bad“ til Genførelsen og som Syndslodens „Modbillede, Daaben“ til Frelsen. Det er den ydre offentlige Bekræftelse af et indre Forhold.

Til Spørgsmaalet: Hvad lover det ny Testamente os i Daaben? er der da kun at svare: Det lover os intet i „sakramental“ Forstand! Og skal vi sætte Sagen paa Spidsen, kan vi godt gentage de Ord, der tillægges Købner: „Daaben er ikke en Handling, man skal faa noget i!“

Men det var saa langt fra, at Daaben for de første Kristne var „en blot og bar udvortes Lydhedshandling, som der ikke bliver meget Mening i“.

Den betød et Brud med det gamle, enten det nu var Jødebom eller Hedenstab, og en afgjort Bekendelse af og Forpligtelse til den ny Livsvej. Ved den afsørte Jøden sig offentlig sin Jødedom, Hedningen sig sit Hedenstab, og iførte sig offentlig Kristus, i hvem alle troende blev eet, hvad de saa end havde været. (Gal. 3, 27. 28.). Den var ikke noget almindeligt Bad, siger Peter, men en Pagt med Gud, „en god Samvittigheds Pagt“ (1. Pet. 3, 21.); ikke Hjertets egentlige Hengivelse; dette var gaaet forud og lac til Grund, men alligevel en betydningsfuld Handling — som to Menneskers Bryllupspagt er det, trods den egentlige Hjerternes Pagt forudsættes. Den hørte med til Frelsen; ikke som Troen dog; det er kun „hvo som ikke tror“, der „skal dømmes“ (*). Men den hørte alligevel med — som Mundens Bekendelse gjorde det. Derfor sagde Jesus ogsaa: „Hvo som tror og bliver døbt, skal frelses!“ (Mørdbams Overs.).

Og alt dette vilde Daaben være endnu, naar den blev ud-

*) Mt. 16, 16. Sm. Joh. 3, 18: „Hvo som tror paa ham, dømmes ikke; men hvo, som ikke tror, er allerede dømt, fordi han ikke har troet — —“.

øvet, som i det ny Testamentes Tid, paa omvendte og troende Mennesker. Den vilde ikke være en Smule mindre vigtig nu end da. Det er dette, vi Baptister ser og søger at handle efter, — nej, vi ser det næppe klart, som vi skulde; jeg tror, der er noget om, at vi har underburderet Daaben; den kirkelige Overburdering har ført os til det.

Den kirkelige Overburdering af Daaben er mærkelig; thi Kirkens Daab er jo saa godt som udelukkende Barnedaab. Og er der noget, der er absolut afgjort i Daabsspørgsmaalet, saa er det, at det ny Testament er imod BarneDaaben*). Skulde der derfor i de Skriftord, hvorpaa den „sakramentale“ Daabs-anfaelse støttes, ligge alt det, som den lutheriske Kirke finder deri, saa kunde det absolut ikke gælde Barnedaaben. Det maatte da gælde den Daab, som vi Baptister udøver!

Det er ganske vist ikke Mengden af Skriftsteder, der skal afgøre om en Lærdom er bibelsk eller ej. Men alligevel: de Skriftsteder, der kan ansføres til Fordel for den sakramentale Daabs-opfattelse, er mærkværdig saa: 2 angaaende Genfødslen, 2 angaaende Frelsen og 3 angaaende Syndernes Forladelse i Daaben. Og disse er af en saa underlig tilfældig og isoleret Natur.

Skønt saaledes de 5 første Kapitler af Romerbrevet indeholder en systematisk Fremstilling af, hvorledes et Menneske bliver frelst og opnaar Syndernes Forladelse, saa findes der dog ikke saa meget som en Hentydning til, at Daaben har noget dermed at gøre. Først i det 6. Kapitel, hvor den kristne Livs-

*) Barnedaabens Forsvarere plejer for det meste til sidst at gribe til den Indvending, at Gud ingen Steder har forbudt at døbe spæde Born, — hvad nogle af dem mener, han (hvvis Baptisters Syn er det rette) maatte have gjort, idet der i de jødiske Drengeborns Omførrelse ligger en Slags Präcedens for Barnedaaben. Det forekommer mig dog, at denne Indvending aldeles maa falde til Jorden over for den dobbelte Kendsgerning, at Barnedaaben er absolut usforenelig med Daabens Væsen, som det ny Test. fremstiller dette, og at der ikke i det ny Testament er det svageste Spor af Barnedaab, men derimod i det mindste eet Skriftsted (1. Kor. 7, 14.), som aldeles udelukker denne. Med samme Ret kunde man sige, at naar Kristendommen er Sandhed, saa burde Gud gøre det umuligt for fritænkere og vanstro Mennesker at twivle paa den. Vi kan ikke foreskrive Gud, hvad han skal gøre.

førelse drøftes, nævnes Daaben som den Handling, der forpligter til et nyt Levnet.

Noget lignende kan siges om Johannes' Evangelium og første Brev med Hensyn til Gensættelsen. Det nye, „evige“ Liv er det stadige Emne i disse to Skrifter, ja i Brevet tillige selve Begrebet „født“ af Gud; men kun een eneste Gang sættes Daaben (maafke?) i Forbindelse hermed. Det er i Ordene „født af Vand og Aland“.

Og endelig bør Forkomperne for den sakramentale Daabs-opfattelse dog heller ikke glemme, at i Halvdelen af de 6 isolerede Steder, hvorpaa de grunder deres Lære, nævnes Daaben slet ikke*), og at der kan rejses grundet Twivl om, hvorvidt disse Steder virkelig har noget med Daaben at gøre.

I Modsetning hertil fremhæves atter og atter Ord et og Troen som de to Midler (et objektivt og et subjektivt), Guds Aland henlytter til at skænke Mennesket nyt Liv, Frelse og Syndernes Forladelse.

Troen fremhæves saa stærkt for Menneskets Vedkommende, at kirkelige Forfattere har set sig nødsaget til at hævde, at de spæde Børn ejer denne Evne til at modtage Daabens Mandne med. Endog saa en saa ædrueligt og aandsbannet Forfatter, som Dr. C. L. Nielsen aabenbart er, gør dette i sit lille tidligere omtalte Skrift, „Baptisterne“.

Pastor Asschenfeldt-Hansen giver følgende Beskrivelse af denne Tro:

„Billighed til at modtage, det er Troens Grundvæsen, og en saadan Modtagelighed, en saadan Troens Billighed findes juist hos de smaa. Ganske vist er der en stor Forskel paa den Tro, der kan findes før Daaben, det være sig hos Barnet eller hos den udøpte voksne, og saa paa den Tro, Guds Aland kan saa frem efter Daaben; thi Troen før Daaben er som Haanden, der udstrækkes efter Gaven, men endnu er tom, som den formedelst Synden kraftesløse Haand, der ikke magter at holde fast; Troen efter Daaben er derimod som den Haand, der er blevet fyldt og ved Guds Magt har faaet Kraft til at holde fast paa den skænede Gave. Maar vi læser i det ny Testament om voksne Hedningers Daab, da hører vi jo, at der tales om en Tro, disse

*) Joh. 3, 5; Tit. 3, 5; Ef. 5, 26.

Mennesker havde før Daaben; det er ganske vist, men det var dog ikke en Tro, der lunde frelse dem, medmindre de blev døbte^(*).

Det er i Sandhed en mærkelig Forklaring. Spøgte for den i det ny Testament vil det vist være umuligt at finde. Og en psykologisk Begrundelse vil være lige saa umulig. Det er et lille folkeligt Forsøg i den „speculative Theologi“!!

Men saa er da den sakramentale Daabsansuelse fremmed for det ny Testamente og fremmed for den oprindelige Kristendom — og det vil altsaa sige, at den er usand.

Herved mener jeg naturligvis ikke, at Tilhængerne af denne Ansuelse ikke skulde være sande og ærlige i deres Overbevisning. Men jeg mener — og jeg tror her at have påvist det, at deres Ansuelse er ganske uden Grund i Guds Ord.

Neddykkelse og Overøselse.

Spørgsmålet om Daabens Form i de første kristne Menigheder er vores kirkelige Modstandere i Realiteten enige med os Baptister. Saa Beviser for vort Standpunkt er egentlig overflødige.

Biskop Skat Nørhåm siger i sit ny Testament, Note til Rom. 6, 4: „Naar Paulus her ligner Daaben ved en Begravelse, sigter han sikkert til, at Daaben den Gang som oftest foretages ved Neddyppelse“^(**).

Afdøde Bisshop Fr. Nielsen udtales sig paa lignende Maade i sin Kirkehist., I, 137: „I den første Tid blev Daaben i Regel udført ved Neddykkelse“.

Dr. C. L. Nielsen gør samme Indrømmelse i Skriften „Baptisterne“ (S. 12): „At denne sidste Maade at udføre Daaben, nemlig ved Neddyppning, var den almadelige i Jydeland paa Kristi Tid og i Apostelkirken, er uomodsigeligt, og den vedblev at være Regel i gennem mange Aarhundreder“^(**).

^(*) „Selktbevægeler“. S. 333.

^(**) Udhævelserne er af mig.

Biskop Nielsen henviser som Grund for sin Opfattelse til Rom. 6, 4. og Kol. 2, 12, hvor Paulus begge Steder bruger Udtrykket „begravne med ham“ (Kristus) i eller ved Daaben.

Dette Udtryk maa i Virkeligheden ogsaa anses for afgørende. Pastor Asschenfeldt-Hansens Indvending*), at Jøderne ikke begravede ned i Jordens, men ind i Siden paa en Klippe, og at Paulus derfor ikke ved Udtrykket „begravne med ham“ kan have tenkt paa Daabens Form, er kun lidet værd. Thi for det første henter Paulus jo netop øste sine Billeder fra græsk-romerske Skilte og ikke fra jødiske, og desuden ligger Bægten ikke paa Bevægellessretningen, nedad eller straat ind til Siden, men paa Legemets Indsluttelse i Graven (og den derpaa følgende fornyede Tilshynekønst). Alle andre Forklaringer af Udtrykket er haartruks.

Endnu mindre betyder samme Forsatters Baastand, at det græske Ord for døbe, baptizein, ikke betyder „at dykke under“, men „at dykke saa smaa“, altsaa „væde“. Det er jo muligt, at det er Ordets Grundbetydning — den lærde amerikanske Baptistsførfatter, Dr. John Broadus, benægter det dog. Men lad være, at det er. Et Bevis, bygget paa, hvad et Ord betyder ifølge sin Oprindelse eller oploft i sine Grundbestanddele, vejer jo ingen Ting. Nd den Bej vilde man kunne bevise, at „et Fruentimmer“ er et Værelse for Kvinder, for det kommer af tykt „Frauenzimmer“, og Zimmer betyder jo Værelse; og man kunde „bevise“, at en Stakkel er en Mand, der humper ved en Stok, for Ordet kommer af oldnordisk »stafkarl«!

Hvad et Ord betyder, maa afgøres efter hets Brug. Og at baptizein i det ny Testament bruges til at betegne, at noget dykkes under, derom er vel alle enige nu om Dage**).

Mere Bægt ligger der paa Dr. C. L. Nielsens Indvending, at den ældste kristne Daab muligvis bestod i en tredobbel Neddyrkelse, en til hver af de tre Navne.

Vi ved, at man i hvert Fald omkr. Aar 200 døbte paa den Maade. Og det kunde da ligge nær at antage, at denne Form var den oprindelige.

Noget aldeles afgørende i dette Spørgsmaal er det umuligt

*) „Sektbewegelser“, S. 347.

**) De forsøg, der er gjort paa at finde Steder, hvor baptizein ikke skulde betyde „dykke under“, maa siges at være aldeles mislykkede. End ikke Pastor Asschenfeldt-Hansen nævner dem.

at sige. Der findes jo ikke i det ny Testament nogen Beskrivelse af en Daabshandling. Men saa meget kan viist alle være enige om, at ingen af at læse det ny Testament alene kunde komme paa den Tanke, at Daaben der skulde bestaa i en tredobbel Neddykkelse.

Selv Daabsbefalingen i Matt. 28, 19: "— — døber dem i Navnet Faderens og Sønnens og den Hellig-Aands!" passer bedst til en enkelt Neddykkelse; til en tredobbel Neddykkelse skulde vi ventet: "— — i Faderens Navn, og i Sønnens Naon, og i den Hellig-Aands Navn!"

Ogsaa de Steder, hvor der tales om Daab i Jesu Navn peger i samme Retning. J. Eks. Ap. G. 2, 38: "Omvender eder og hver af eder lader sig døbe i Jesu Kristi Navn — —!" Se ogsaa Ap. G. 8, 16; 10, 48; 19, 5; Gal. 3, 27.

Vi kan umulig antage, at Daaben i disse Tilfælde er tænkt paa som en enkelt Neddykkelse i Jesu Navn alene, modsat hvad der skulde være det sædvanlige: Neddykkelse tre Gange, en Gang for hvert af de tre Navne. Thi vi maa give Bisshop Nielsen Ret, naar han i sin Kirkehistorie figer angaaende Daabsbefalingen, at „det er utænkeligt, at nogle af Apostlene skulde have drifset sig til at handle imod disse Herrens sidste Ord".

Men dersom Udtrykket Daab i Jesu Navn blot er valgt for Korheds Skyld og ellers betegner den hele Daab, saa kan man ikke godt tænke sig denne anderledes end som en enkelt Neddykkelse til alle tre Navne under etet.

Endelig taler ogsaa Paulus' Sammligning mellem Daaben og Jesu Begravelse og Opstandelse i høj Grad for den enkelte Neddykkelse. Og da der nu intet er i det ny Testament, som taler for den tredobbelte, saa synes det mig, der er al Grund til at henspore denne til den frødige Vækst af Ulrudt, som meget tiblig skød op om den oprindelige simple og enkle Daabshandling og næsten ganske skulde og forbanske den: Salvning, Overrækkelse af Mælk og Honning, Ifsprelse af hvide Klæder efter Daaben, Overførsel af syge, Barndaaab, Faddere o. s. v.

Der kan siges, og er blevet sagt, at hele dette Spørgsmaal om „Bændets Mængde" er af meget underordnet Betydning.

Det lyder underligt, naar det siger af vores kirkelige Modstandere. De finder alt i Daaben, evigt Liv, Frelsen og Syn-

dernes Forladelse — og saa er det endda ligegyldigt, hvorledes den Daab bliver udført!

Vi Baptister kunde bedre sige, at Vandets Mængde var noget underordnet. Men naar vi ikke gør det, saa er det, fordi vi i det Stykke, som i hvad der vedrører Daabens Betydning og Brug, holder os til Guds Ord.

Og naar alt kommer til alt, saa er netop denne Neddyrkelsesdaab, anvendt paa troende Mennesker, langtfra noget underordnet. Den er det Hegn, som Herren selv har rejst om sin synlige Menighed paa Jorden. Den er det Middel, han har valgt til at føre enhver, som vil tilhøre ham, til at „beklente Kulør“ straks ved det nye Livs Begyndelse. Og den er over for Verden, hver Gang den udøves, en kraftig Prædiken om, at i Guds Rige hør der ikke findes noget „paa den ene Side og paa den anden Side“. Den, der er døbt, tilhører ikke mere Verden; han skal fra nu af „vandre i et nyt Levnet“.

Efterskrift. — Jeg er forberedt paa den Indvending, at denne Fremstilling er „for tor“. Det er den maaſte. Men een Grund dertil er, at jeg har bestroebt mig for at gaa aldeles sagligt til Værks. Hvad der kunde bidrage til at sætte „Krydderi“ paa en Fremstilling som denne: alt som kunde faare anderledes tænkende uden at overbevise dem, — det har jeg med forsæt udeladt.

Det skyldes ingen forglemmelse, at Math. 28, 19. 20 er forbii-gaaet. Men jeg har tidligere behandlet dette Sted udførligt i et førstigt lille Skrift: „Jesu store Missionsbefaling“. Dertil maa jeg nojes med at henvisse.

Og endnu eet: Jeg har behandlet Daabsprøgsmaalst udefukkende som et bibelfk Spørgsmaal. Den kirkehistoriske Side af det kan være baade betydningsfuld og interessant; men det ny Testament er det eneste Forum, for hvilket det kan finde sin endelige Afgørelse. Og jeg tror at have godt gjort, at medens Baptisternes Daabslære og -Præfisis er i fuld Overensstemmelse med det ny Testament, saa strider den lutherske Kirkes i et og alt derimod.

P. O.

